
Rahapesu tõkestamisest üldiselt

Rahapesu tõkestamine Eestis

Pädevad asutused Eestis

Eestis tegelevad rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamisega järgmised asutused ja subjektid, igaüks neile seadusega sätestatud pädevuse piires:

- [Rahapesu andmebüroo](#)
- Uurimisasutused ([Politsei- ja Piirivalveamet](#), [Kaitsepolitseiamet](#), [Maksu- ja Tolliamet](#) jne);
- [Prokuratuur](#) ja [kohtud](#)
- Finantsinspeksioon ja teised järelevalveasutused nagu [Notarite Koda](#) justiitsministeeriumilt saadud juhiste alusel ja [Advokatuur](#)
- Krediidi- ja finantseerimisasutused ning muud kohustatud isikud rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise seaduse mõistes
- [Rahandusministeerium](#) ja [siseministeerium](#)
- jt.

Esmatasandi järelevalvet rahapesu üle teeb Eestis rahapesu andmebüroo (RAB), kes muu hulgas kogub asjakohast teavet ja jälitab kriminaaltulu. Rahapesu andmebürool on õigus saada teavet Finantsinspeksioonilt ja teistelt riigi- ja kohaliku omavalitsuse asutustelt ning ettekirjutuse alusel kohustatud isikult rahapesu ja terrorismi rahastamise kahtlusega seotud asjaolude, tehingute ja isikute kohta.

Üldine vastutus rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise seadusandliku tausta ja tegevuse koordineerimise eest on pandud rahandusministeeriumile.

Rahapesu tõkestamise valitsuskomisjon

Valitsuskomisjon rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamist puudutavate küsimuste lahendamise koordineerimiseks moodustati 2006. aasta 11. mail valitsuse korraldusega nr 285. Komisjoni liikmeteks on avaliku sektori asutuste ning teiste rahapesuvastase võitlusega seotud institutsioonide esindajad. Komisjon moodustati siseriikliku koordinatsioonisüsteemi sisseseadmise eesmärgil, kuna efektiivse lahenduse leidmine antud valdkonna probleemidele eeldab pidevat koostööd teemaga seotud asutuste ja isikute vahel. Komisjoni kuuluvad mitmete ministere, maksu- ja tolliameti, prokuratuuri, politseiasutuste, Eesti Panga ja finantsinspeksiooni esindajad. Komisjoni koosolekud toimuvad vastavalt vajadusele, kuid mitte harvem kui kord nelja kuu jooksul.

Finantsinspeksiooni roll ja pädevus

Eesti finantssüsteemi usaldusväärsuse ja läbipaistvuse tagamisel on muu hulgas oluline pidev töö

rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise valdkonnas. Finantsinspeksioon kui finantsjärelevalveasutus on puutumuses rahapesu tõkestamisega eelkõige oma järelevalve alla kuuluvate finantsvahendajate kontrollimisel. Finantsinspeksiooni ülesanne on kontrollida, et pankade ja teiste finantsvahendajate organisatsioon ja riskijuhtimine oleks selliste protsesside ning süsteemidega, mis vastavad äristrateegiale ja riskiisule, ning oleks piisavalt mehitatud. See hõlmab nii krediidi andmist, makseteenuste ja investeerimisteenuste osutamist, kindlustusriske kui ka finantsvahendaja organisatsiooni laiemalt. „Tunne oma klienti“ põhimõte moodustab osakese riskijuhtimisest ja selle põhimõtte täitmine kujutab endast tõket rahapesule.

Teisisõnu kontrollib finantsjärelevalve järelevalvesubjekti protsesse ja süsteeme, mitte seda, kas konkreetsel juhul on rahapesu toime pandud. Kui inspeksioon siiski tuvastab järelevalve käigus rahapesu või terrorismi rahastamise tunnused, teavitab ta sellest seaduse kohaselt rahapesu andmebürood.

Rahapesu tõkestamine rahvusvaheliselt

Rahapesu tõkestamise vallas on lisaks siseriiklikule koostööle oluline ka Eesti huvide esindamine rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise normide rakendamise ja efektiivsuse hindamisega tegelevates rahvusvahelistes komiteedes ja töögruppides.

Rahvusvaheliselt tegelevad rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamisega järgmised asutused:

- [Financial Actions Task Force \(FATF\)](#)
- [MONEYVAL](#)
- [Euroopa Pangandusjärelevalve \(EBA\)](#)
- [Euroopa Keskpang](#)
- [Baseli pangajärelevalve komitee \(BCBS\)](#)

[Financial Actions Task Force \(FATF\)](#) ehk rahapesuvastane töögrupp on valitsustevaheline organ, mis **töötab välja rahapesu ja terrorismi rahastamise vastase võitluse standardeid** ([soovitusi ja seisukohti](#)) ning meetodeid. FATFi välja töötatud metoodika alusel toimub nii FATFi kui ka piirkondlikesse organisatsioonidesse (sh MONEYVALi) kuuluvate riikide hindamine.

[Select Committee of Experts on the Evaluation of Anti Money Laundering Measures \(MONEYVAL\)](#) on Euroopa Nõukogu rahapesu tõkestamise meetmeid hindav ekspertkomitee. **MONEYVAL hindab rahapesu tõkestamise alaste meetmete rakendamise taset** nendes Euroopa Nõukogu liikmesriikides, mis ei ole FATF liikmed.

[European Banking Authority \(EBA\)](#) on kohustatud tagama finantsturgude terviklikkuse, läbipaistvuse ja korrektse toimimise. Selle volituse raames tegeleb EBA finantsüsteemi rahapesu ja terrorismi rahastamiseks kasutamise vältimise (ML / TF).

[Euroopa Keskpang](#) on ametlik ELi institutsioon eurosüsteemi ja ühtse järelevalvemehhanismi keskmes. Kui Eesti suurpankade üle teeb Finantsinspeksioon järelevalvet koos Euroopa Keskpangaga ning väiksemate krediidasutuste üle iseseisvalt, siis euroalast väljapoole jäävate ELi liikmesriikide pangafiliaalide puhul, kes Eestis tegutsevad, lasub peamine pangajärelevalve vastutus selle välisriigi pädeval asutusel.

[Baseli pangajärelevalve komitee \(BCBS\)](#) on peamine ülemaailmne pankade usaldatavusnormatiivide

kehtestaja ning loob foorumi regulaarseks koostööks pangajärelevalve küsimustes. Baseli pangajärelevalve komitee annab juhised usaldatavusnormatiivide täitmise ja rahapesuvastase võitluse valdkonnas, tugevdamaks järelevalveasutuste vahelist koostööd.

Viimati muudetud 18.11.2021